

Bruxelles, 10. ožujka 2026.
(OR. en)

7214/26

ENER 126
FISC 103
ECOFIN 325
COMPET 308
ENV 229

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	10. ožujka 2026.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2026) 115 final
Predmet:	KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Energetski paket za građane

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 115 final.

Priloženo: COM(2026) 115 final

Strasbourg, 10.3.2026.
COM(2026) 115 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Energetski paket za građane

{SWD(2026) 115 final}

Energetski paket za građane – priuštiva energija za sve

Svi Europljani trebali bi imati pristup priuštivoj i čistoj energiji u udobnim i otpornim domovima. **Priuštiva energija** jedan je od glavnih uvjeta za siguran i dostojanstven život bez siromaštva, kao i za postizanje pravednosti i uključenosti, posebno za ranjive osobe u svim dobnim skupinama. Ako su cijene energije previsoke, cijelo gospodarstvo trpi posljedice – potrošnja pada i usporavaju se poslovne aktivnosti. Upravo se taj problem nastoji riješiti donošenjem Energetskog paketa za građane.

Priuštivost energije najlakše je postići oslanjanjem na **čistu energiju koju Europa može proizvesti za svoje potrebe**. Zbog toga Europljanima treba omogućiti i potaknuti ih da prijeđu s plina na čišća alternativna rješenja koja se temelje na električnoj energiji. **Elektrifikacija** će s vremenom dovesti do nižih i stabilnijih cijena i povećati neovisnost, održivost i konkurentnost Europe. Uloga je država članica u tom procesu utvrđivanje odgovarajućih ciljanih poticaja, primjerice poreznih poticaja i nižih pristojbi radi promicanja korištenja električne energije.

Kućanstvima s pametnim brojilima **fleksibilnost** omogućuje potrošnju električne energije kad su opskrbeni kapaciteti visoki, a cijene niže. Pametno i dvosmjerno punjenje električnih vozila može dodatno poduprijeti tu fleksibilnost. Da bi to funkcioniralo, građanima su potrebne pouzdane informacije i savjeti prilagođeni različitim potrebama (uključujući invaliditet) te priuštive tehnologije i usluge kojima se korisnike nagrađuje ako umjesto u razdobljima vršnog opterećenja električnu energiju troše u razdobljima povoljnije tarife, pri čemu se posebna pozornost pridaje skupinama koje se suočavaju s digitalnom isključenošću. Nedavno istraživanje Eurobarometra¹ pokazuje da potrošači energije u EU-u žele bolju **zaštitu** ranjivih potrošača i potrošača izloženih energetsom siromaštvu te **jasnije i transparentnije račune za energiju**.

Građani, na primjer poljoprivrednici, stanovnici ruralnih područja, vlasnici malih poduzeća ili vrtići, trebali bi se moći udružiti, proizvoditi i **dijeliti** energiju koju sami proizvedu. Time se smanjuje pritisak na lokalne energetske mreže i sprečavaju nepotrebna ulaganja u energetske infrastrukture. Financijski i tehnički zahtjevi za osnivanje **energetskih zajednica** trebali bi biti jasni i jednostavni. Jačanje položaja potrošača koristi i europskim proizvođačima **čistih tehnologija** i dobavljačima električne energije jer će povećana potražnja za inovativnim proizvodima (kao što su dizalice topline) i uslugama (kao što je socijalni leasing i toplinska energija kao usluga) pridonijeti sigurnosti ulaganja i rastu tih tržišta rada. Te inovativne tehnologije poboljšat će i povezanost energije i vode, posebno tijekom suša i toplinskih valova, što će doprinijeti smanjenju računa za energiju².

Cilj je Energetskog paketa za građane riješiti i veliki problem **energetskog siromaštva**, s kojim se trenutačno suočava previše građana EU-a i koji nerazmjerno pogađa ranjive skupine i skupine u ruralnim ili udaljenim područjima, najudaljenijim regijama i na otocima. Gotovo 10 % europskih građana 2024. zimi nije moglo primjereno zagrijati svoje domove, a ljeti se mnogi suočavaju sa sve većim potrebama za hlađenjem. Da bi se smanjilo energetske siromaštvo i troškovi stanovanja, nužno je poboljšati energetska svojstva zgrada i prijeći na jeftinije sustave grijanja i hlađenja na električnu energiju ili centralizirane sustave koji se temelje na energiji iz obnovljivih izvora.

Za sve to već postoji kvalitetan skup propisa EU-a, ali **provedba** tih propisa i dalje je neujednačena. Djelotvorna provedba propisa EU-a neophodna je za potpuno ostvarivanje prava građana. Važno je da **lokalne vlasti** administrativnim, tehničkim i financijskim savjetima pomažu građanima u energetske tranziciji, posebno kad je riječ o rješavanju problema

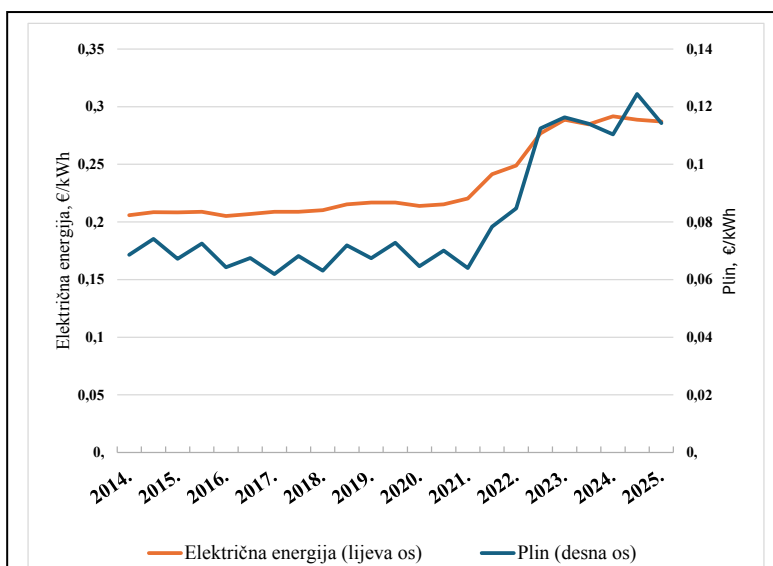
¹ [Brza anketa Eurobarometra 566](#) „Ponašanje potrošača u energetske tranziciji”, prosinac 2025.

² Europska strategija za otpornost vodoopskrbe, COM/2025/280 final.

energetskog siromaštva i dopiranjima do skupina sa specifičnim potrebama. U cilju intenziviranja zajedničkih aktivnosti na svim razinama vlasti i ostvarivanja rezultata koji pogoduju europskim građanima, u ovoj se Komunikaciji, kojom se dopunjuju druge inicijative Komisije³ o priuštivoj energiji, utvrđuju konkretne mjere za: (i) smanjenje računa za energiju za kućanstva; (ii) zaštitu i jačanje položaja potrošača; (iii) rješavanje problema energetskog siromaštva; i (iv) djelotvornu provedbu postojećih propisa EU-a.

PRVI STUP: SMANJENJE RAČUNA ZA ENERGIJU ZA KUĆANSTVA

Visoke cijene energije štete europskom gospodarstvu i građanima. Cijene električne energije za kućanstva naglo su porasle tijekom krize te su i dalje visoke, što nerazmjerno pogađa ranjive skupine. Maloprodajne su cijene električne energije za kućanstva u EU-u 36 % više od prosjeka za razdoblje 2014. – 2020., a maloprodajne su cijene plina 68 % više od prosjeka u istom razdoblju. Za usporedbu, inflacija je u istom razdoblju iznosila 26 %, što znači da su se cijene, nakon korekcije zbog inflacije, povećale za 10 %.

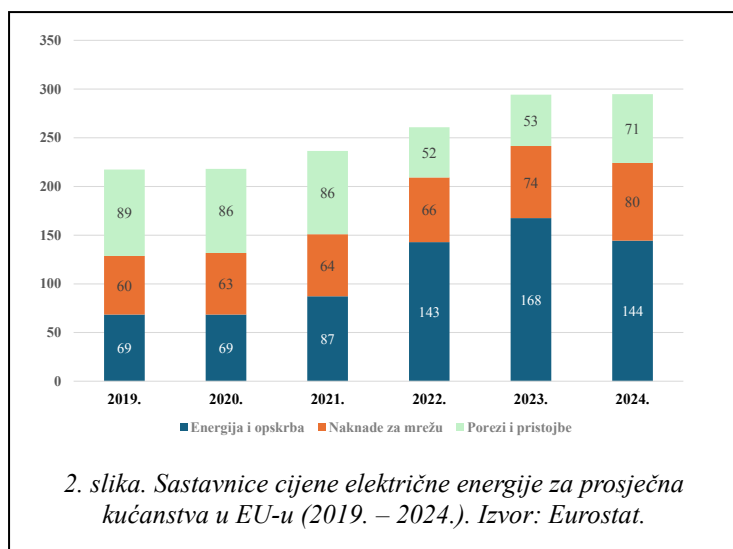

1. slika. Prosječne polugodišnje cijene električne energije i plina u EU-u za kućanstva. Izvor: Eurostatovi podaci o cijenama energije za kućanstva (kategorija potrošnje DC za električnu energiju i D2 za

Na račune za energiju koje građani plaćaju utječu **naknade za korištenje mreže, nacionalni porezi i pristojbe, veleprodajna cijena energije** i razina pojedinačne **potrošnje**. Nacionalni porezi na energiju i izračun naknada za korištenje mreže uglavnom su u nadležnosti država članica i njihovih regulatornih tijela, što im daje mogućnost da povećaju priuštivost računa za energiju. Komisija stoga u vezi s tim predlaže četiri konkretne mjere.

1. mjera: Smanjenje poreza i pristojbi na električnu energiju za kućanstva na minimum na razini EU-a

³ Konkretno, [Plan za čistu industriju](#), [Akcijski plan za priuštivu energiju](#), [Plan za priuštivo stanovanje](#), [Paket mjera za europske mreže](#), [Agenda EU-a za gradove](#) te predstojeća Strategija elektrifikacije, Strategija za grijanje i hlađenje ili Strateški plan za digitalizaciju u energetskom sektoru.

Porezi i pristojbe na električnu energiju u prosjeku čine 25 % njezine cijene za kućanstva, a 15 % za poduzeća. Države članice mogu smanjiti nacionalne poreze i pristojbe na energiju, uključujući dodatne poreze ili pristojbe koji nisu povezani s energijom (npr. naknade za javnu radioteleviziju koje se dodaju računima za električnu energiju⁴). Ukidanje nepovezanih troškova koristi svima, a posebno ranjivim kućanstvima.

Neke su države članice⁵ smanjile ili su u postupku smanjivanja porezne stope za energetske intenzivne industrije. Manje oporezivanje pokazalo se djelotvornim i za privremeno ograničavanje računa za energiju tijekom energetske krize, posebno kad je maloprodajna cijena električne energije bila znatno viša od cijene plina. Direktiva o oporezivanju energije i Direktiva o PDV-u državama članicama daju fleksibilnost u snižavanju stopa minimalne trošarine i PDV-a na cijene električne energije. To bi imalo neposredan učinak na cijene električne energije i pridonijelo bržoj elektrifikaciji krajnjih korisnika.

Cilj	Smanjenje računa potrošača za električnu energiju i podupiranje elektrifikacije
Rezultat	Moguće smanjenje računa građana za 14 % ili prosječno 200 EUR godišnje
Kako?	Države članice moraju pridonijeti smanjivanju računa za električnu energiju za kućanstva preispitivanjem poreza , potpunim iskorištavanjem fleksibilnih mogućnosti u propisima EU-a te razmatranjem potpunih ili djelomičnih ciljanih smanjenja trošarina na električnu energiju, npr. za ranjiva kućanstva i kućanstva izložena energetske siromaštvu.

2. mjera: Snižavanje troškova korištenja mreže za lokalne potrošače

Potrošači plaćaju **mrežne tarife** za pokrivanje troškova prijenosa energije do njihovih domova. To čini **od četvrtine do trećine cijena električne energije** i važan je čimbenik prihvatljivosti energije. Propisi EU-a štite potrošače tako što se mrežne operatore obvezuje da naplaćuju samo stvarne i transparentne troškove, uzimajući pritom u obzir potrebu za sigurnošću i fleksibilnošću mreže i stvarno nastale troškove⁶. Tarife i s njima povezani troškovi podliježu odobrenju neovisnih nacionalnih regulatornih tijela.

Energetske zajednice koje proizvode energiju za vlastitu potrošnju ili dijele energiju sa susjedima mogu pridonijeti smanjenju korištenja lokalnih mreža i smanjenju ulaganja u

⁴ Grčka, Italija i Portugal računima za električnu energiju dodaju naknade za javnu radioteleviziju.

⁵ Njemačka, Francuska.

⁶ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (preinaka).

dotatnu infrastrukturu. Nagrade za fleksibilnost u mrežnim tarifama, koja omogućava smanjenje računa za energiju za energetske zajednice i građane koji dijele svoju energiju, potaknule bi lokalnu proizvodnju i potrošnju energije i donijele pogodnosti za sve korisnike mreže.

Komisija je 2025. objavila **smjernice o mrežnim tarifama**⁷ kako bi nacionalnim regulatornim tijelima pomogla da smanje naknade za korištenje mreže, a time i račune potrošača. Brza provedba tih smjernica pomoći će u smanjenju naknada za korištenje mreže za sve potrošače. Komisija potiče regulatorna tijela da strogo procjenjuju troškove/prihode i u potpunosti uzmu u obzir potencijalnu fleksibilnost i upravljanje potrošnjom kako bi se izbjegla skupa infrastrukturna ulaganja. Nastavno na smjernice o mrežnim tarifama Komisija će s nacionalnim regulatornim tijelima raditi na ubravanju energetske tranzicije, uključujući nagrađivanje pozitivnih učinaka energetske zajednice i dijeljenja energije.

Cilj	Snžavanje mrežnih tarifa za lokalne potrošače
Rezultat	Fleksibilna potrošnja i fleksibilna lokalna proizvodnja i potrošnja električne energije koje smanjuju potrebe za ulaganjima u mrežu i pridonose učinkovitosti rada
Kako?	Nacionalna regulatorna tijela potiču se da razmotre ciljane poticaje u okviru mrežnih tarifa za fleksibilnu lokalnu potrošnju tako da se smanje ukupni troškovi mreže, npr. za energetske zajednice i građane koji dijele vlastitu energije, te da pri utvrđivanju naknada za korištenje mreže procijene potencijal za fleksibilnost , posebno za energetske zajednice i dijeljenje energije. Komisija će s ACER-om i nacionalnim regulatornim tijelima blisko surađivati na brznoj provedbi Komisijinih smjernica za utvrđivanje naknada za korištenje mreže.

3. mjera: Veće korištenje čistih i energetski učinkovitih tehnologija

Kućanstva u EU-u 2023. najviše su energije trošila za **grijanje prostora** (62,5 % potrošnje konačne energije u stambenom sektoru) i **grijanje vode** (15,1 %)⁸. **Na EU-ovim oznakama energetske učinkovitosti** već se prikazuje potencijal uštede i korisni savjeti za potrošače, na primjer pri donošenju odluka o kupnji kućanskih uređaja⁹. **Sustavi za upravljanje energijom u kućanstvu i moderni energetski pametni uređaji** mogu pridonijeti smanjenju računa za energiju. Prelazak na električnu mobilnost nudi dodatne mogućnosti za smanjenje troškova energije zahvaljujući pametnom i dvosmjernom punjenju električnih vozila, što kućanstvima omogućuje da optimiziraju potrošnju električne energije. Međutim, te se opcije često smatra preskupima, uglavnom zbog visokih početnih troškova. Kako bi riješile taj problem, neke su države članice uvele **inovativne modele financiranja**, uključujući socijalni leasing¹⁰. Poduzeća na nekim tržištima kupcima nude čiste sustave grijanja (uključujući održavanje) uz plaćanje troškova u fleksibilnim mjesečnim obrocima¹¹. Uz standardne programe dodjele

⁷ [Obavijest o smjernicama za naknade za korištenje mreže otporne na buduće promjene radi smanjenja troškova energetskog sustava](#), C(2025) 4010 final.

⁸ Eurostat, „[Potrošnja energije u kućanstvima](#)“, lipanj 2025.

⁹ [Stavovi Europljana prema energetskim politikama, rujan 2024. – istraživanje Eurobarometra](#). Više od tri četvrtine ispitanika u zadnjih je pet godina koristilo oznaku EU-a za energetske učinkovitost.

¹⁰ Na primjer, Francuska je pokrenula drugo izdanje sustava socijalnog leasinga za električna vozila. U Latviji poduzeće u državnom vlasništvu poduzetima i kućanstvima omogućuje pristup financijskim sredstvima putem zajmova, jamstava i ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala.

¹¹ Primjeri dobre prakse navedeni u Prilogu Preporuci Komisije o poticanju privatnih ulaganja u energetske učinkovitost. COM(2026) 1526.

bespovratnih sredstava razvijaju se i dodatni programi, ali u većini slučajeva još nisu u širokoj primjeni.

Komisija poziva države članice i poduzeća i da razmišljaju **izvan okvira standardnih programa dodjele bespovratnih sredstava** i razvijaju **inovativne energetske usluge i rješenja za financiranje**, na primjer programe u kojima se socijalni leasing kombinira s potencijalom za pokrivanje početnih kapitalnih troškova, ponudu toplinske energije kao usluge¹² ili fleksibilne tarife za dizalice topline i troškove održavanja. Tako će se građanima EU-a omogućiti bolji pristup čistim tehnologijama koje učinkovito koriste energiju i vodu i poboljšati kvaliteta života jer će se, primjerice, smanjiti onečišćenje, povećati udobnost i poboljšati zdravlje u zatvorenim prostorima te smanjiti računi za energiju. Kvalitetno osmišljeni programi u kojima se **kombinira javno i privatno financiranje** i daje prednost osobama izloženima energetsom siromaštvu i drugim ranjivim skupinama pozitivno će utjecati na kućanstva s nižim i srednjim dohotkom, čiji troškovi za energiju mogu činiti nerazmjerni udio u njihovom ukupnom dohotku kućanstva. Slično tome, trebalo bi podupirati ulaganja za uvođenje čistih ili energetski učinkovitih rješenja u situacijama bez povezanosti s mrežom. Predstojećom Strategijom ulaganja u čistu energiju¹³ Komisija želi potaknuti privatna ulaganja u energetske učinkovitost.

Cilj	Poboljšanje pristupa čistim i učinkovitim tehnologijama s inovativnim rješenjima
Rezultat	Poboljšana energetska svojstva zgrada, niži računi za energiju
Kako?	Komisija će u okviru Europske koalicije za financiranje energetske učinkovitosti surađivati s državama članicama i dionicima na osmišljavanju praktičnih i inovativnih modela energetske usluga i rješenja za financiranje te pristupa izvan okvira bespovratnih sredstava, uključujući razmjenu uspješnih primjera iz prakse za potporu ranjivim kućanstvima, povećanje korištenja sustava za upravljanje energijom u kućama i zgradama i energetski pametnih uređaja te poboljšanje pristupa kućanstava elektrificiranim, fleksibilnim i učinkovitim energetske uslugama i tehnologijama (četvrto tromjesečje 2026.).

4. mjera: Jačanje položaja potrošača kako bi im se omogućila najpovoljnija ponuda i brza promjena dobavljača

Propisi EU-a građanima daju **pravo na promjenu** pružatelja energetske usluga¹⁴, ali procjenjuje se da građani u prosjeku gube **152 EUR godišnje** jer to ne čine¹⁵. Jedan je od razloga nedostatak transparentnosti i u tom pogledu možda nisu svi postojeći alati za usporedbu primjereni. Iako posredničke platforme mogu olakšati promjenu pružatelja usluga, njihovi poslovni modeli nisu uvijek jasni, što može ugroziti transparentnost i odgovornost.

Komisija poziva države članice da osiguraju da dobavljači energije najmanje jednom godišnje svojim kupcima pružaju „**savjete o najboljim tarifama**” na temelju njihove potrošnje energije i da uspostave „**sustav ranog upozoravanja**” za slučajeve u kojima postoji rizik da će potrošnja energije određenog kupca znatno premašiti razinu pretpostavljenu u trenutku

¹² Poslovni model koji kupcima omogućuje da plaćaju toplinsku energiju koju potroše, a ne infrastrukturu ili gorivo.

¹³ COM(2026) 116, Strategija ulaganja u čistu energiju.

¹⁴ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (preinaka), članci 4. i 12.

¹⁵ [Godišnje izvješće ACER-a za 2021. o rezultatima praćenja unutarnjih tržišta električne energije i prirodnog plina.](#)

sklapanja ugovora i kad god bude dostupna jeftinija ponuda¹⁶. Takve usluge, slične onima koje se pružaju u drugim sektorima¹⁷, potrošačima bi omogućile da brzo reagiraju i promijene ugovor (npr. iz fleksibilnog u fiksni), što bi pozitivno utjecalo na njihove račune.

Građani bi trebali imati pristup **jasnim informacijama** o svojim ugovorima; prije sklapanja ili produljenja ugovora trebalo bi im pravodobno dostaviti kratak sažetak. Da bi ranjivi potrošači, uključujući one bez digitalnih alata ili vještina, mogli djelotvorno ostvarivati svoja prava, dobavljači bi taj sažetak trebali dostavljati besplatno, u pristupačnim formatima i preko više kanala. Komisija će pružiti smjernice o glavnim ugovornim uvjetima i poticati dobavljače da dostavljaju **standardizirani sažetak**.

Postoje i nepotrebne **tehničke prepreke** za promjenu dobavljača. Da bi ih otklonila, Komisija će utvrditi tehnička pravila za dobavljače i omogućiti da se aktivnosti poslovne podrške koje uključuju promjenu dobavljača u cijelom EU-u mogu dovršiti u roku od 24 sata. Nadalje, izrazito je važno **potpuno uvođenje pametnih brojila** u državama članicama. Da bi ostvarili svoja prava ili iskoristili prednosti usluga fleksibilnosti (vidjeti 6. mjeru), građani moraju imati jasan uvid u energiju koju troše.

Cilj	Poboljšanje transparentnosti i usporedivosti ponuda za opskrbu energijom, omogućavanje tehničke promjene dobavljača u roku od 24 sata
Rezultat	Procijenjene uštede do 152 EUR godišnje zahvaljujući promjeni dobavljača
Kako?	Komisija će donijeti tehnička pravila o promjeni dobavljača (prvo tromjesečje 2026.) i preporuku o sažetku glavnih uvjeta ugovora o opskrbi energijom (prvo tromjesečje 2026.) te razmotriti preporuku o standardiziranim predlošcima za račune za energiju (2027.).

DRUGI STUP: ZAŠTITA I JAČANJE POLOŽAJA POTROŠAČA

5. mjera: Poticanje vlastite proizvodnje energije i dijeljenja energije među građanima

Građani se mogu udružiti i osnovati **energetsku zajednicu** za upravljanje zajedničkim ulaganjima te proizvodnju i potrošnju energije iz obnovljivih izvora, primjerice putem solarnih ploča, vjetroturbina i sustava centraliziranog grijanja. To im je pravo zajamčeno propisima EU-a¹⁸. Iako je u Europi trenutačno aktivno više od 8000 energetskih zajednica¹⁹, **neiskorišteni je potencijal golem**, posebno u ruralnim područjima, primjerice za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući bioplina i biometana, i lokalno gospodarenje otpadom. Kolektivne koristi mogu se postići i **dijeljenjem energije**. To većem broju ljudi, primjerice najmoprimcima, kućanstvima s niskim prihodima i osobama bez odgovarajućeg prostora, omogućuje da ostvare izravnu korist od energije iz obnovljivih izvora iz vlastite proizvodnje. Vlastita proizvodnja i dijeljenje energije povećavaju autonomiju, omogućavaju pristup nižim i stabilnijim cijenama te pridonose učinkovitosti energetskog sustava.

Više od 16 milijuna kućanstava i 630 000 MSP-ova moglo bi do 2030. proizvoditi vlastitu energiju iz obnovljivih izvora²⁰. Instalirani kapacitet zajednica kućanstava za energiju iz

¹⁶ Vidjeti i 7. mjeru.

¹⁷ Pružatelji telekomunikacijskih usluga korisnicima bi najmanje jednom godišnje trebali davati savjete o najboljim tarifama, što bi korisnike moglo potaknuti na promjenu ugovorene opcije.

¹⁸ Članak 16. Direktive (EU) 2019/944 i članak 22. Direktive (EU) 2018/2001.

¹⁹ Procjena se temelji na širokom tumačenju tog koncepta, a ne samo na definicijama EU-a

²⁰ Vidjeti studiju EnTEC-a o potencijalu energije građana (u pripremi).

obnovljivih izvora mogao bi se povećati i **do deset puta**²¹. Pojedinačna kućanstva koja proizvode i troše vlastitu solarnu energiju godišnje mogu uštedjeti 260 – 550 EUR. Za zajednice kućanstava s kombinacijom energije vjetra i solarne energije ta bi ušteda mogla iznositi 440 – 930 EUR godišnje²².

Da bi se ostvario taj potencijal, energetske zajednice moraju imati ovlasti za dijeljenje električne energije bez plaćanja prekomjernih naknada dobavljačima, prodaju viška energije i iskorištavanje svojih potencijala za uravnoteženje visoke ili niske potražnje na tržištu. Administrativni zahtjevi moraju se svesti na najmanju moguću mjeru. Trebalo bi pružiti ciljanu potporu kako bi se osigurala pristupačnost za kućanstva izložena energetskom siromaštvu i ranjiva kućanstva. Za potporu državama članicama u tom nastojanju Komisija će objaviti **akcijski plan za energetske zajednice**.

Cilj	Iskoristiti potencijal energetskih zajednica za povećanje instaliranih kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora u EU-u do deset puta do 2030., što bi omogućilo proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za 25 – 30 milijuna kućanstava
Rezultat	Moguće uštede od 260 – 550 EUR godišnje za pojedinačna kućanstva i financijska korist od 440 – 930 EUR godišnje za zajednice
Kako?	Komisija će državama članicama pružiti smjernice o iskorištavanju potencijala energetskih zajednica i vlastite potrošnje , uključujući dobre primjere iz prakse, na temelju procjene postojećih i potencijalnih prepreka (prvo tromjesečje 2026.), donijeti provedbenu uredbu o interoperabilnosti podataka kako bi potrošačima razmjena energije bila jednostavna i u potpunosti automatizirana (2027.) i objaviti niz praktičnih i detaljnih vodiča o uspostavljanju energetskih projekata zajednice za kućanstva i druge dionike, uključujući MSP-ove, poljoprivrednike i javna tijela (2026. – 2027.).

6. mjera: Promicanje fleksibilnosti putem maloprodajnih ugovora

Potrošači s fleksibilnim maloprodajnim ugovorima mogu ostvariti znatne uštede. Računi za električnu energiju u nekim slučajevima mogu biti i do **40 % niži** ako se potražnja za grijanjem preusmjeri na razdoblja s niskim cijenama električne energije²³. To je jedan od razloga za aktivno promicanje fleksibilnosti potražnje u EU-u. To donosi koristi kao što su smanjena proizvodnja električne energije i niži troškovi mreže, kao i manja potreba za mjerama potpore kapacitetu, a potencijalne godišnje uštede procjenjuju se na **2,7 milijardi EUR do 2030.**²⁴

Da bi se te koristi mogle ostvariti, **fleksibilni maloprodajni ugovori moraju postati široko dostupni**, potrošači moraju imati **pristup transparentnim cijenama, pouzdanim informacijama i ciljanim savjetima** o načinu odabira ugovora o opskrbi koji najbolje odgovara njihovim potrebama i moraju se uvesti potrebni **tehnički alati**. **Pametni sustavi mjerenja** važni su jer pružaju podatke potrebne za osiguravanje fleksibilnosti. Učinkovit pristup relevantnim podacima dodatno olakšava automatizaciju i tako poboljšava iskustvo korisnika i osigurava visoku razinu zaštite podataka.

²¹ Energija zajednice mogla bi doprinijeti do 90 GW, što bi činilo 8 % ukupne proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora u EU-u do 2030. Vidjeti studiju EnTEC-a o potencijalu energije građana (u pripremi).

²² Smanjenje troškova izračunava se na temelju veleprodajnih i maloprodajnih tržišnih cijena 2020. i 2022. Ako se električna energija iz vlastite proizvodnje troši putem mreže, primjenjuju se sve mrežne tarife i porezi.

²³ Na temelju podataka iz [ACER-ova izvješća o praćenju tržišta za 2025.](#) i Komisijinih izračuna.

²⁴ Fleksibilnost potražnje: Kvantifikacija koristi u EU-u; DNV za smartEn, rujan 2022.

Promicanje fleksibilnosti podrazumijeva i uklanjanje prepreka za pružatelje usluga fleksibilnosti – poduzeća koja nagrađuju svoje kupce za prebacivanje potrošnje električne energije iz razdoblja vršnog opterećenja u jeftinija razdoblja, čime se smanjuje opterećenje lokalnih mreža. Komisija će dati smjernice za uklanjanje tih prepreka, kao što su odvrćajuće mjere ili neprimjereni cjenovni signali.

Izvan EU-a, u Australiji program *Solar Sharer Offer* kućanstvima osigurava električnu energiju bez troškova tijekom razdoblja visoke proizvodnje solarne energije. Unutar EU-a dobavljači također razvijaju ponude s električnom energijom bez troškova. Države članice mogle bi istražiti slične mehanizme koji su prilagođeni regulatornom okviru EU-a i građanima omogućavaju da ostvare izravne koristi od prelaska na čistu energiju tako što im se smanjuju računi bez potrebe za početnim ulaganjem u krovne solarne sustave, koji potiču fleksibilnost na strani potražnje, usklađuju potrošnju s razdobljima visoke proizvodnje iz obnovljivih izvora, povećavaju učinkovitost mreže i jačaju potporu javnosti za dekarbonizaciju jer jasno pokazuju koje su prednosti energetske tranzicije.

Cilj	Omogućiti građanima da s pouzdanjem iskoristavaju prednosti fleksibilnih maloprodajnih ugovora i energetski pametnih uređaja koji optimiziraju potrošnju energije
Rezultat	Niži računi za potrošače i niži troškovi energetskog sustava uz moguće uštede do 40 % ²⁵
Kako?	Komisija će dati smjernice za promicanje naknade za fleksibilnost u maloprodajnim ugovorima (prvo tromjesečje 2026.), provedbenom uredbom o zahtjevima i postupcima za interoperabilnost (2027.) poboljšati pristup podacima koji su potrebni za fleksibilnost te promicati potencijal fleksibilnosti i učinkovitosti u relevantnim projektima u okviru novih partnerstava za kvalitetnije stanovanje (2026.).

7. mjera: Jačanje povjerenja potrošača

Potrošači energije suočavaju se s **agresivnim praksama telemarketinga** ili se ponekad teško snalaze na energetskim tržištima. To dovodi do **nepovjerenja** u tržište i ograničava mogućnost odabira jeftinijih alternativa ili inovativnijih usluga²⁶.

Kako bi se poboljšala kvaliteta energetskih usluga za kupce, Komisija će surađivati s udrugama potrošača, dobavljačima energije i regulatornim tijelima na izradi **novog kodeksa za dobavljače energije** kao prvog koraka prema suzbijanju **nepoštene marketinške prakse**. Kodeks će dobavljačima energije omogućiti da odu korak dalje od postojećih zahtjeva kako bi učinkovito rješavali pritužbe i sprečavali isključivanje ranjivih potrošača, primjerice onih koji žive na ruralnim područjima, zahvaljujući duljim rokovima za obavješćivanje, prilagođenim planovima plaćanja i minimalnoj opskrbi, te da nude „savjete o najboljim tarifama” i sustave „ranog upozoravanja” (vidjeti 4. mjeru). Kodeks će služiti kao **oznaka pouzdanosti** kojom dobavljači energije potrošačima pokazuju da mogu očekivati transparentne i pravedne usluge. Neke države članice već uspješno primjenjuju i provode takav kodeks²⁷. Države članice i dalje

²⁵ Na temelju podataka iz ACER-ova izvješća o praćenju tržišta za 2025. (Nagrađivanje fleksibilnosti: kako odabir maloprodajnog ugovora može povećati fleksibilnost potrošača) i Komisijinih izračuna, potrošači električne energije mogli bi uštedjeti do 40 % ako prijeđu na ugovor s dinamičnim određivanjem cijene i aktivno upravljaju svojom potrošnjom.

²⁶ [Eurobarometar](#) ukazuje na nepoštene poslovne prakse kao područje u kojem su potrebna poboljšanja. Čak 82 % ispitanika navodi da bi više vjerovalo pružateljima energetskih usluga koji bi prihvatili službeno ovjereni kodeks dobre prakse u području prava potrošača.

²⁷ Na primjer Irska, Nizozemska i Francuska.

će samostalno odlučivati o tome hoće li se i kako takav kodeks primjenjivati na nacionalnoj razini.

Iako će **umjetna inteligencija i digitalizacija** donijeti brojne koristi, uključujući uštedu energije i smanjenje računa za energiju, s njima dolaze i nove poteškoće. Komisija će stoga ocijeniti jesu li postojeća pravila svrsishodna u tom pogledu.

Ako se dobavljači energije ne zaštite od nestabilnih cijena, narušava se povjerenje u tržište. Pritom kupci mogu izgubiti sve predujmove i biti prisiljeni na sklapanje nepovoljnijih ugovora. Da do toga ne bi došlo, Komisija će nacionalnim regulatornim tijelima dati smjernice o tome kako dobavljači energije mogu osmisliti **odgovarajuće strategije upravljanja rizicima i zaštite od rizika** kako bi maloprodajno tržište električne energije ostalo stabilno i pouzdano.

Cilj	Ojačati povjerenje; suzbijati agresivan i obmanjujući (tele)marketing; zaštititi građane od posljedica nefunkcioniranja tržišta
Rezultat	Veće povjerenje potrošača i bolja kvaliteta usluge; transparentnije tržište s konkurentnijim cijenama i učinkovitijim uslugama
Kako?	Kako bi potrošačima omogućila ostvarivanje koristi, Komisija će predložiti jednostavan i razumljiv kodeks o pravima potrošača u vezi s pružanjem usluga za dobavljače energije, koji će moći dobrovoljno primjenjivati visoke standarde zaštite potrošača temeljene na transparentnosti, pravednosti, uzajamnom povjerenju i odgovornosti (četvrto tromjesečje 2026.), objaviti nove smjernice za potporu nacionalnim regulatornim tijelima u kvalitetnijem upravljanju rizicima kako bi se spriječila nemogućnost dobavljača da izvršavaju svoje obveze (prvo tromjesečje 2026.) te procijeniti potrebu za donošenjem novog zakonodavnog prijedloga EU-a o pravima potrošača u području energije za razdoblje nakon 2029. kako bi prava potrošača bila zaštićena i u novim inovativnim ugovorima i kako bi se riješilo pitanje agresivnih ili obmanjujućih praksi (tele)marketinga (2028.).

TREĆI STUP: SUZBIJANJE ENERGETSKOG SIROMAŠTVA I RANJIVOSTI

Pravednost i ravnopravnost među glavnim su aspektima energetske tranzicije. Prema najnovijem istraživanju Eurobarometra, Europljanima je **glavni prioritet** zaštita ranjivih potrošača i potrošača izloženih energetsom siromaštvu²⁸. Energetsko siromaštvo, cjenovno nepristupačno stanovanje i ograničen pristup socijalnom stanovanju mogu povećati rizike od ranjivosti. EU razvija prvu strategiju EU-a za borbu protiv siromaštva kako bi se ljudima olakšao pristup osnovnoj zaštiti i uslugama, uklonili glavni uzroci siromaštva i doprinijelo iskorjenjivanju siromaštva do 2050. Ako svi građani budu imali pristup energiji kao osnovnoj usluzi, smanjit će se ranjivost i siromaštvo u EU-u.

8. mjera: Udruživanje snaga radi smanjenja energetske siromaštva

Oko **42 milijuna Europljana** (9,2 % stanovništva EU-a) 2024. nije moglo primjereno zagrijati svoje domove²⁹. To je ozbiljna i neprihvatljiva situacija za prevelik broj građana u EU-u, s nerazmjernim učincima na obitelji i skupine stanovništva izložene riziku od siromaštva ili diskriminacije.

U skladu s pravnim okvirom EU-a države članice dužne su uvesti mjere politike i konkretne

²⁸ [Brza anketa Eurobarometra 566](#) „Ponašanje potrošača u energetske tranziciji”, prosinac 2025.

²⁹ Eurostat, [Stanovništvo koje zbog siromaštva ne može primjereno grijati svoj dom](#), veljača 2026.

mjere za rješavanje problema energetske siromaštva i zaštitu ranjivih potrošača. Međutim, Komisijina ocjena³⁰ ažuriranih nacionalnih energetske i klimatske planova pokazuje da se ta **pravila ne provode ujednačeno u cijelom EU-u**. To je djelomično posljedica poteškoća pri utvrđivanju i kontaktu s ranjivim kućanstvima i osobama izloženima energetske siromaštva te poteškoća u djelotvornom **oblikovanju mjera potpore kao odgovora na potrebe**, do čega dolazi zbog **višedimenzionalnosti** energetske siromaštva i ranjivosti. Kako bi pomogla državama članicama da utvrde ambicioznije ciljeve **nacionalnih planova** i smanje energetske siromaštva, Komisija će pružiti dodatne smjernice i dobre primjere iz prakse koji se mogu reproducirati. Cilj će biti oblikovanje uspješnih nacionalnih i lokalnih pristupa rješavanju problema energetske siromaštva i suprotstavljenih interesa³¹, uz istodobno zadržavanje poticaja za uštedu energije i energetske učinkovitost čak i za kućanstva koja primaju socijalne naknade kako bi pokrila svoje račune za energiju. U skladu s Direktivom (EU) 2024/1275 o energetske svojstvima zgrada Komisija će državama članicama pomoći i da do kraja 2026. izrade **nacionalne planove obnove zgrada**, u okviru kojih trebaju utvrditi zgrade s najboljim svojstvima u kojima žive najranjiviji građani i osmisliti prilagođene politike koje će tim građanima pomoći da smanje iznose svojih računa za energiju i ugodnije žive u svojim domovima i zimi i ljeti. Cilj tih planova bit će i da se pitanje **pristupačnosti** za starije osobe i osobe s invaliditetom redovito uzima u obzir u kontekstu obnova.

Osim projekata u području energetske siromaštva u okviru Socijalnog fonda za klimatsku politiku³², fondova kohezijske politike³³ ili druge potpore koja se pruža na lokalnoj razini putem Savjetodavnog centra za energetske siromaštva (EPAH), Komisija će objaviti **novi poziv na podnošenje prijedloga u okviru programa LIFE**³⁴ za financiranje projekata koji nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima pružaju potporu u borbi protiv energetske siromaštva, nastavno na 10 projekata koji se već provode. To će dodatnim akterima omogućiti da osmisle i unaprijede ciljne mjere u okviru kojih se kućanstvima izloženima energetske siromaštva pružaju trajna rješenja za priuštivu energiju i bolje životne uvjete. Komisija će dati i smjernice o načinima zaštite ranjivih kućanstava i osoba izloženih energetske siromaštva tijekom **stavljanja mreža za prirodni plin izvan pogona**.

Cilj	Pomoći nacionalnim i lokalnim tijelima da poduzmu konkretne mjere za smanjenje broja osoba izloženih energetske siromaštva i zaštitu ranjivih potrošača kako bi se osigurala poštena i pravedna energetska tranzicija
Rezultat	Dosljednije i bolje usmjerene politike za ranjiva kućanstva izložena energetske siromaštva ili riziku od energetske siromaštva; brži, pravedniji i povoljniji pristup strukturalnim rješenjima (npr. obnovi); postupno i mjerljivo smanjenje energetske siromaštva i s njim povezanih zdravstvenih i socijalnih pitanja u EU-u
Kako?	Komisija namjerava: <ul style="list-style-type: none"> ○ ažurirati svoju Preporuku o energetske siromaštva³⁵ kako bi pružila dodatnu analizu i dobre primjere iz prakse koji se mogu reproducirati. To će uključivati prakse za uspješno rješavanje problema energetske

³⁰ [SWD\(2025\) 140 final](#).

³¹ Do suprotstavljenih interesa dolazi kad najmodavci nemaju motivaciju za poboljšanje uvjeta stanovanja jer najmoprimci ostvaruju većinu koristi, ali ne mogu sami provesti promjene.

³² U razdoblju od 2026. do 2032. iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku dodijelit će se do 86,7 milijardi EUR za pomoć ranjivim osobama i malim poduzećima na koje najviše utječu rastući troškovi energije i prijevoza.

³³ Uredbom o modernizaciji kohezijske politike potiču se države članice da povećaju financijska sredstva za priuštivo i održivo stanovanje, i to prvenstveno za kućanstva izložena energetske siromaštva.

³⁴ [Višegodišnji program rada za program LIFE za razdoblje 2025. – 2027.](#)

³⁵ [EUR-LEX 32023H2407](#).

	<p>siromaštva i suprotstavljenih interesa, korištenje digitalnih alata, pojednostavnjenje kontakta s ranjivim građanima, provedbu međusektorskih mjera za zaštitu građana od toplinskih valova, promicanje inovativnih mehanizama za financiranje mjera energetske učinkovitosti i pokazivanje kako dijeljenje energije i energetske zajednice mogu djelotvorno ublažiti energetska siromaštvo (četvrto tromjesečje 2026.),</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ i dalje pružati tehničku pomoć i dodatne smjernice nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima kako bi se politike i mjere djelotvorno usmjerile na ranjive građane (2026. – 2028.), i ○ pomagati nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima da stupe u kontakt s građanima izloženima energetska siromaštvom, i to provedbom učinkovitih mjera za financiranje novih projekata u okviru programa LIFE koji se bave energetska siromaštvom. Provodit će i prilagođene komunikacijske i informacijske mjere za informiranje ranjivih građana i građana izloženih energetska siromaštvu o troškovno učinkovitim mogućnostima uštede energije (2026. – 2027.).
--	---

9. mjera: Zaštita ranjivih građana od isključenja

Za mnoge građane EU-a, uključujući one koji se već suočavaju s energetska siromaštvom, **nemogućnost plaćanja računa za energiju** dodatna je gorući problem. Rizik od isključivanja iz opskrbe električnom energijom i plinom ozbiljno utječe na njihovu kvalitetu života i zdravlje, uključujući mentalno zdravlje. **S plaćanjem računa za komunalne usluge 2024. kasnio je oko 31 milijun Europljana**³⁶.

Komisija će surađivati s državama članicama, nacionalnim regulatornim tijelima, dobavljačima energije, organizacijama za zaštitu potrošača i drugim relevantnim dionicima kako bi se uspostavili nacionalni sustavi za prepoznavanje **ranih znakova upozorenja** na poteškoće kućanstava s plaćanjem računa za energiju. Time se nastoji potaknuti energetska poduzeća da pomognu takvim kućanstvima prije nego što se problem pogorša. Osim toga, Komisija će promicati dobre primjere iz prakse za sprečavanje i zaštitu od isključenja, uključujući **programe upravljanja dugom**.

Cilj	Provedba programa ranog upozoravanja i upravljanja dugom radi bolje zaštite ranjivih građana i građana izloženih energetska siromaštvu kojima prijete rizik od isključivanja
Rezultat	Manji broj isključivanja, dosljedna zaštita ranjivih potrošača u EU-u, smanjena ranjivost, poboljšana razina socijalne pravde, zdravlja i dobrobiti
Kako?	Komisija će izraditi smjernice za potporu, organizirati tečajeve osposobljavanja za nacionalna i lokalna tijela o osmišljavanju i provedbi zaštitnih mjera protiv isključivanja , promicati najbolje primjere iz prakse putem ciljanih radionica, događanja i publikacija (drugo i treće tromjesečje 2026.) te u okviru namjenskih komunikacijskih mjera obavješćivati o dostupnoj potpori (tijekom cijele 2026.).

ČETVRTI STUP: PROVEDBA POSTOJEĆIH PROPISA EU-A

³⁶ Eurostat, [Neplaćeni računi za komunalne usluge](#), veljača 2026.

Europski potrošači vrlo su dobro zaštićeni propisima EU-a, no **provedba tih propisa i dalje je neujednačena**. Bez učinkovite provedbe na terenu i dalje će postojati raskorak između ambicija EU-a i svakodnevnog iskustva građana. **Lokalna tijela** imaju važnu ulogu u pružanju potpore i suradnji s građanima, ali često nisu dovoljno uključena u razvoj politika i **nemaju ovlasti ni sredstava za provedbu** mjera koje bi pomogle građanima.

Komisija će surađivati s državama članicama i relevantnim dionicima na provedbi i izvršenju propisa EU-a, posebno donošenjem **smjernica i tehničke analize o energetskim zajednicama i vlastitoj potrošnji**, uključujući akcijski plan za energetske zajednice, zaštiti ranjivih kupaca i kupaca izloženih energetskom siromaštvu od isključivanja iz energetske mreže i tijekom postupnog ukidanja plina, sažetku najvažnijih ugovornih uvjeta, upravljanju rizicima u vezi s dobavljačima, tržišnim maloprodajnim cijenama, naknadi za fleksibilnost u maloprodajnim ugovorima i tehničkim pravilima za promjenu dobavljača.

U provedbi je, naravno, potrebno uzeti u obzir **sve razne dionike**. Stoga je bliska interakcija i **suradnja** Komisije, država članica, građana, civilnog društva, regulatornih tijela, industrije i akademske zajednice nužna za postizanje svih ciljeva iz ove Komunikacije. Zato će Komisija **pojednostavniti** postojeće inicijative i povećati vidljivost postojećih resursa za potporu, kao što su Savjetodavni centar za energiju građana, Savjetodavni centar za energetske siromaštvo, Sporazum gradonačelnika, Inicijativa EU-a za otoke, Inicijativa za rudarske regije u tranziciji i Forum o energetskom ponašanju, što će omogućiti da postojeći **Energetski forum građana** postane glavno mjesto za razmjenu najboljih primjera iz prakse i praćenje napretka u provedbi. Komisija će izdati i smjernice za države članice za pružanje potpore i poticanje gradova da iskoriste puni potencijal lokalnih vlasti pri prelasku na čistu energiju. **Komisija će preko nacionalnih organizacija za zaštitu potrošača posebnu pozornost posvetiti angažmanu građana i informiranju potrošača o njihovim pravima i mogućnostima na energetskom tržištu EU-a.**